EUROPESE
COMMISSIE

Brussel, 20.5.2020
COM(2020) 525 final

Aanbeveling voor een

AANBEVELING VAN DE RAAD

over het nationale hervormingsprogramma 2020 van Slowakije en met een advies van de Raad over het stabiliteitsprogramma 2020 van Slowakije

Aanbeveling voor een

AANBEVELING VAN DE RAAD

over het nationale hervormingsprogramma 2020 van Slowakije en met een advies van de Raad over het stabiliteitsprogramma 2020 van Slowakije

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 121, lid 2, en artikel 148, lid 4,

Gezien Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad van 7 juli 1997 over versterking van het toezicht op begrotingssituaties en het toezicht op en de coördinatie van het economisch beleid[1], en met name artikel 5, lid 2,

Gezien de aanbeveling van de Europese Commissie,

Gezien de resoluties van het Europees Parlement,

Gezien de conclusies van de Europese Raad,

Gezien het advies van het Comité voor de werkgelegenheid,

Gezien het advies van het Economisch en Financieel Comité,

Gezien het advies van het Comité voor sociale bescherming,

Gezien het advies van het Comité voor de economische politiek,

Overwegende hetgeen volgt:

(1) Op 17 december 2019 heeft de Commissie haar goedkeuring gehecht aan de jaarlijkse strategie voor duurzame groei en daarmee de aanzet gegeven tot het Europees Semester 2020 voor de coördinatie van het economische beleid. Daarbij is terdege rekening gehouden met de op 17 november 2017 door het Europees Parlement, de Raad en de Commissie geproclameerde Europese pijler van sociale rechten. Op 17 december 2019 heeft de Commissie op grond van Verordening (EU) nr. 1176/2011 ook het waarschuwingsmechanismeverslag aangenomen, waarin zij Slowakije niet heeft genoemd als een van de lidstaten die aan een diepgaande evaluatie zouden worden onderworpen. Tevens heeft de Commissie op die datum een aanbeveling voor een aanbeveling van de Raad over het economische beleid van de eurozone aangenomen.

(2) Op 26 februari 2020 is het landverslag 2020 voor Slowakije[2] gepubliceerd. Daarin werd de vooruitgang beoordeeld die Slowakije bij de tenuitvoerlegging van de op 9 juli 2019 door de Raad vastgestelde landspecifieke aanbevelingen[3] heeft gemaakt, alsmede het gevolg dat is gegeven aan de aanbevelingen die in de jaren voordien

[1] PB L 209 van 2.8.1997, blz. 1.
[2] SWD(2020) 524 final.
[3] PB C 301 van 5.9.2019, blz. 117.

werden goedgekeurd, en de vooruitgang die Slowakije in de richting van zijn nationale Europa 2020-doelstellingen heeft geboekt.

(3) Op 11 maart 2020 heeft de Wereldgezondheidsorganisatie de uitbraak van COVID-19 officieel uitgeroepen tot een wereldwijde pandemie. Deze pandemie vormt een ernstige bedreiging voor de volksgezondheid en treft burgers, bedrijven en economieën. Zij zet de nationale gezondheidsstelsels onder zware druk, verstoort de mondiale toeleveringsketens, veroorzaakt volatiliteit op de financiële markten en sterke schommelingen in de consumentenvraag, en heeft negatieve gevolgen voor meerdere sectoren. Zij vormt een bedreiging voor de banen en het inkomen van mensen en voor ondernemingen. De pandemie heeft geleid tot een grote economische schok die nu al ernstige gevolgen heeft in de Europese Unie. Op 13 maart 2020 heeft de Commissie een mededeling[4] aangenomen waarin wordt opgeroepen tot een gecoördineerde economische aanpak van de crisis door alle actoren op nationaal en Unieniveau.

(4) Meerdere lidstaten hebben een noodtoestand uitgeroepen of noodmaatregelen getroffen. Elke noodmaatregel moet strikt proportioneel, noodzakelijk en beperkt in de tijd zijn, en moet overeenstemmen met de Europese en internationale normen. Ze moeten onderworpen zijn aan democratisch toezicht en onafhankelijke rechterlijke controle.

(5) Op 20 maart 2020 heeft de Commissie een mededeling aangenomen over de activering van de algemene ontsnappingsclausule van het stabiliteits- en groeipact[5]. De clausule, die in artikel 5, lid 1, artikel 6, lid 3, artikel 9, lid 1, en artikel 10, lid 3, van Verordening (EG) nr. 1466/97 en artikel 3, lid 5, en artikel 5, lid 2, van Verordening (EG) nr. 1467/97 is neergelegd, vergemakkelijkt de coördinatie van het begrotingsbeleid in tijden van ernstige economische neergang. In haar mededeling heeft de Commissie de Raad haar standpunt meegedeeld dat, gezien de verwachte ernstige economische neergang ten gevolge van de COVID-19-uitbraak, de huidige omstandigheden de activering van de clausule toelaten. Op 23 maart 2020 stemden de ministers van Financiën van de lidstaten in met de beoordeling van de Commissie. De activering van de algemene ontsnappingsclausule maakt het mogelijk tijdelijk af te wijken van het aanpassingstraject in de richting van de begrotingsdoelstelling op middellange termijn, op voorwaarde dat daardoor de houdbaarheid van de begroting op middellange termijn niet in gevaar komt. Voor het correctieve deel kan de Raad, op aanbeveling van de Commissie, ook besluiten een herzien begrotingstraject vast te stellen. De algemene ontsnappingsclausule schorst de procedures van het stabiliteits- en groeipact niet. De clausule staat lidstaten toe af te wijken van de budgettaire verplichtingen die normaliter van toepassing zijn en stelt de Commissie en de Raad in staat om de nodige maatregelen op het gebied van beleidscoördinatie binnen het kader van het pact te nemen.

(6) Er is voortdurende actie nodig om de verspreiding van de pandemie te beperken en te beheersen, om de veerkracht van de nationale gezondheidsstelsels te versterken, om de sociaal-economische gevolgen te verzachten door middel van ondersteunende maatregelen voor bedrijven en huishoudens en om te zorgen voor adequate gezondheids- en veiligheidsomstandigheden op de werkplek met het oog op de hervatting van de economische activiteit. De Unie moet ten volle gebruik maken van de verschillende instrumenten waarover zij beschikt om de lidstaten op deze gebieden

[4] COM(2020) 112 final.
[5] COM(2020) 123 final.

te ondersteunen. Tegelijkertijd moeten de lidstaten en de Unie samenwerken om de maatregelen voor te bereiden die nodig zijn voor een terugkeer naar een normale werking van onze samenlevingen en economieën en naar duurzame groei, waarin zij onder meer de groene transitie en de digitale transformatie moeten integreren, net als de lessen die uit de crisis worden getrokken.

(7) De COVID-19-crisis toont aan hoe flexibel de eengemaakte markt zich kan aanpassen aan buitengewone omstandigheden. Om een vlotte en soepele overgang naar de herstelfase en het vrije verkeer van goederen, diensten en werknemers te waarborgen, moeten uitzonderlijke maatregelen die de werking van de eengemaakte markt belemmeren, worden geschrapt zodra zij niet langer onmisbaar zijn. De huidige crisis toont aan dat er behoefte is aan crisisparaatheidsplannen in de gezondheidssector, waaronder met name verbeterde aankoopstrategieën, gediversifieerde toeleveringsketens en strategische reserves van essentiële goederen. Dat zijn cruciale elementen voor de ontwikkeling van uitgebreidere crisisparaatheidsplannen.

(8) De wetgever van de Unie heeft de desbetreffende wetgevingskaders[6] reeds gewijzigd om de lidstaten in staat te stellen om alle ongebruikte middelen uit de Europese structuur- en investeringsfondsen te benutten, zodat zij de uitzonderlijke gevolgen van de COVID-19-pandemie kunnen aanpakken. Deze wijzigingen leiden tot meer flexibiliteit en vereenvoudigde en gestroomlijnde procedures. Om de druk op de kasstroom te verlichten kunnen lidstaten in het boekjaar 2020-2021 ook gebruikmaken van een medefinancieringspercentage van 100 % uit de begroting van de Unie. Slowakije wordt aangemoedigd ten volle gebruik te maken van deze mogelijkheden om bijstand te bieden aan de mensen en sectoren die het zwaarst door de problemen zijn getroffen.

(9) De gevolgen van de pandemie op sociaal-economisch gebied zullen waarschijnlijk ongelijk verdeeld zijn over de regio's als gevolg van verschillende specialisatiepatronen en leemten in de infrastructuur. Dit brengt een aanzienlijk risico met zich mee dat de regionale verschillen binnen Slowakije groter worden, met name tussen de hoofdstad en West-Slowakije enerzijds en Oost- en Zuidoost-Slowakije anderzijds. De huidige situatie gaat ook gepaard met het gevaar dat het convergentieproces tussen de lidstaten tijdelijk uiteenvalt, hetgeen gerichte beleidsacties noodzakelijk maakt.

(10) Op 18 mei 2020 heeft Slovakije zijn nationale hervormingsprogramma 2020 en zijn stabiliteitsprogramma 2020 ingediend. Om met de onderlinge verbanden tussen beide programma's rekening te houden, zijn deze tegelijkertijd geëvalueerd.

(11) Slowakije valt momenteel onder het preventieve deel van het stabiliteits- en groeipact.

(12) Op 13 juli 2018 heeft de Raad Slowakije aanbevolen ervoor te zorgen dat het nominale groeipercentage van de netto primaire overheidsuitgaven[7] in 2019 niet hoger ligt dan

---

[6] Verordening (EU) 2020/460 van het Europees Parlement en de Raad van 30 maart 2020 tot wijziging van de Verordeningen (EU) nr. 1301/2013, (EU) nr. 1303/2013 en (EU) nr. 508/2014 wat betreft specifieke maatregelen om investeringen in de gezondheidszorgstelsels van de lidstaten en in andere sectoren van hun economieën vrij te maken als antwoord op de COVID-19-uitbraak (Investeringsinitiatief Coronavirusrespons) (PB L 99 van 31.3.2020, blz. 5) en Verordening (EU) 2020/558 van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2020 tot wijziging van de Verordeningen (EU) nr. 1301/2013 en (EU) nr. 1303/2013 wat betreft specifieke maatregelen met het oog op uitzonderlijke flexibiliteit bij het gebruik van de Europese structuur- en investeringsfondsen naar aanleiding van de uitbraak van Covid- 19 (PB L 130 van 24.4.2020, blz. 1).

[7] De netto primaire overheidsuitgaven bestaan uit de totale overheidsuitgaven exclusief rente-uitgaven, uitgaven in het kader van programma's van de Unie die volledig met inkomsten uit Uniefondsen worden

4,1 %, hetgeen overeenstemt met een jaarlijkse structurele aanpassing van 0,5 % van het bbp. De algemene evaluatie van de Commissie bevestigt een aanzienlijke afwijking van het aanbevolen aanpassingstraject naar de structurele middellangetermijndoelstelling in 2019 en voor 2018 en 2019 samen. In het licht van de activering van de algemene ontsnappingsclausule zijn verdere stappen in het kader van de significante-afwijkingsprocedure voor Slowakije echter niet gerechtvaardigd.

(13) In haar stabiliteitsprogramma 2020 voorziet de regering dat het nominale saldo zal verslechteren van een tekort van 1,3 % van het bbp in 2019 tot een tekort van 8,4 % van het bbp in 2020. Naar verwachting zal het tekort dalen tot 4,9 % van het bbp in 2021, tot 3,7 % van het bbp in 2022, om tegen 2023 2,9 % van het bbp te bereiken. Volgens het stabiliteitsprogramma 2020 zal de overheidsschuldquote naar verwachting stijgen tot 61,2 % in 2020, na een daling tot 48 % van het bbp in 2019. De macro-economische en budgettaire vooruitzichten worden beïnvloed door de grote onzekerheid als gevolg van de COVID-19-pandemie.

(14) Als reactie op de COVID-19-pandemie en als onderdeel van een gecoördineerde Unie-aanpak heeft Slowakije begrotingsmaatregelen vastgesteld om de capaciteit van het gezondheidsstelsel te vergroten, de pandemie in te dammen en bijstand te verlenen aan personen en sectoren die bijzonder getroffen zijn. Volgens het stabiliteitsprogramma 2020 bedroegen deze begrotingsmaatregelen 2,6 % van het bbp. De maatregelen omvatten looncompensatie voor werknemers, subsidies aan zelfstandigen, regelingen voor ziektekosten en verpleging, alsook de aanschaf van medische goederen in verband met de COVID-19-pandemie. Voorts heeft Slowakije maatregelen aangekondigd die, ook al hebben zij geen rechtstreekse gevolgen voor de begroting, toch zullen bijdragen tot de ondersteuning van de liquiditeit van ondernemingen, en die in het stabiliteitsprogramma 2020 worden geraamd op 3 % van het bbp. De maatregelen omvatten betalingsuitstel voor inkomstenbelastingen en sociale bijdragen indien het inkomen met meer dan 40 % is gedaald (1,4 % van het bbp), en leninggaranties (1,6 % van het bbp). Over het algemeen zijn de door Slowakije genomen maatregelen in overeenstemming met de richtsnoeren die de Commissie heeft vastgesteld in haar mededeling over een gecoördineerde economische respons op de COVID-19-pandemie. De volledige uitvoering van deze maatregelen, gevolgd door een heroriëntering van het begrotingsbeleid teneinde gezonde begrotingsposities op de middellange termijn te bereiken, indien daarvoor aan de economische voorwaarden is voldaan, zal de budgettaire houdbaarheid op de middellange termijn helpen handhaven.

(15) Op basis van de voorjaarsprognoses 2020 van de Commissie zal het algemene begrotingssaldo van de overheid in Slowakije bij ongewijzigd beleid naar verwachting uitkomen op -8,5 % van het bbp in 2020 en -4,2 % in 2021. De overheidsschuldquote zal in 2020 en 2021 naar verwachting onder 60 % van het bbp blijven.

(16) Op 20 mei 2020 heeft de Commissie een overeenkomstig artikel 126, lid 3, VWEU, opgesteld verslag uitgebracht vanwege de geplande overschrijding door Slowakije van de tekortdrempel van 3 % van het bbp in 2020. Al bij al lijkt de analyse erop te wijzen dat het tekortcriterium zoals omschreven in het Verdrag en in Verordening (EG) nr. 1467/1997 niet vervuld is.

---

gefinancierd en niet-discretionaire veranderingen in de uitgaven voor werkloosheidsuitkeringen. Nationaal gefinancierde bruto-investeringen in vaste activa worden gespreid over een periode van vier jaar. Er wordt rekening gehouden met discretionaire inkomstenmaatregelen of bij wet verplicht gestelde inkomstenstijgingen. Eenmalige maatregelen aan zowel de inkomsten- als uitgavenzijde worden uitgevlakt.

(17) Naar aanleiding van de COVID-19-pandemie heeft Slowakije snelle en ongeziene maatregelen genomen om verdere verspreiding van het virus een halt toe te roepen en in te dammen. Nadat het eerste geval was vastgesteld op 6 maart 2020, heeft Slowakije met ingang van 12 maart 2020 de noodtoestand afgekondigd en strikte maatregelen in verband met bewaring van sociale afstand, quarantaine en hygiëne, alsook reisbeperkingen ingevoerd. Gedurende enkele weken bleven de winkels gesloten en is de productie in belangrijke economische sectoren stilgelegd, tot de regering eind april 2020 is begonnen met een geleidelijke versoepeling van de beperkingen. Als gevolg hiervan wordt verwacht dat de economie van Slowakije in 2020 in een diepe recessie zal terechtkomen, aangezien het particuliere verbruik, de investeringen en de handel verstoord zijn. Naar verwachting zal de economie in 2020 fors krimpen met 6,7 % en zal het werkloosheidspercentage toenemen van 5,8 % in 2019 tot 8,8 % in 2020. Slowakije heeft gereageerd met diverse maatregelenpakketten om de negatieve effecten van de crisis te temperen, onder meer door 1,2 miljard EUR van ongebruikte middelen uit het Cohesiefonds opnieuw toe te wijzen. De maatregelen omvatten werktijdverkorting met looncompensatie, inkomenssteun voor werknemers via uitkeringen voor ziektekosten en verpleging, en subsidies aan zelfstandigen ter compensatie van hun inkomensverliezen. Verdere maatregelen ter ondersteuning van de liquiditeit van bedrijven en zelfstandigen omvatten bankkredieten, betalingsuitstel voor belastingen en sociale zekerheidsbijdragen, alsook de verstrekking van bankgaranties en gunstige renteregelingen. Een regeling voor leningen aan kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's) met een oorspronkelijke toewijzing van 38 miljoen EUR zal worden aangevuld met 330 miljoen EUR uit ongebruikte Uniemiddelen en met 500 miljoen EUR uit een nationale regeling. Andere maatregelen omvatten de opschorting van belastingcontroles en van de verplichting tot betaling van fiscale voorschotten, en uitstel van betaling van huur voor bedrijven en particulieren.

(18) Door de COVID-19-pandemie is het nog belangrijker geworden dat Slowakije de structurele problemen in zijn gezondheidszorgstelsel verder aanpakt. Er zijn extra investeringen nodig om de weerbaarheid van de gezondheidssector te vergroten, personeelstekorten in de gezondheidszorg te verlichten en te zorgen voor een passende bevoorrading van kritieke medische producten en infrastructuur. Tegelijk met de inspanningen om in de toekomst een adequaat aanbod van gezondheidswerkers te garanderen, kunnen doeltreffende beleidsmaatregelen de geografische verschillen in de beschikbaarheid van artsen verminderen en de toegang tot gezondheidszorg voor de hele bevolking waarborgen. De modernisering van het ziekenhuisnetwerk en het aanpakken van de structurele onderfinanciering van openbare ziekenhuizen zijn essentieel om de kwaliteit en de kosteneffectiviteit van de gezondheidsdiensten te verbeteren. De verstrekking van eerstelijnszorg moet worden versterkt om de druk op de ziekenhuizen te verminderen en de behandeling van chronische ziekten te verbeteren, in combinatie met een betere coördinatie tussen verschillende niveaus en soorten zorg. Een bijzonder punt van zorg is de ontoereikende toegang tot hoogwaardige en betaalbare langdurige zorg, vanwege de algemene onderfinanciering van gemeenschaps- en thuiszorg, een gefragmenteerd bestuur en het gebrek aan systemische coördinatie van sociale diensten en gezondheidszorg.

(19) De COVID-19-crisis heeft de aandacht gevestigd op reeds bestaande sociale problemen in Slowakije. De crisis heeft een dringende behoefte gecreëerd om te voorzien in adequate vervangingsinkomens voor werknemers, in nauwe samenwerking met de sociale partners. Om het effect van de crisis op de werkgelegenheid te temperen, zijn diverse regelingen voor werktijdverkorting geactiveerd, gefinancierd

met Uniemiddelen. Volgens de raming van de Commissie zal de werkloosheid stijgen tot 8,8 % in 2020 om in 2021 tot 7,1 % te dalen. Ondanks enige versoepeling in 2018 wordt het stelsel van werkloosheidsuitkeringen in Slowakije gekenmerkt door strenge voorwaarden om voor een uitkering in aanmerking te komen, een relatief korte duur van de uitkeringen (over het algemeen zes maanden, met kleine verlengingen tijdens de crisis) en lage vervangingsratio's voor begunstigden. Bepaalde bevolkingsgroepen zijn extra kwetsbaar voor de crisis en kennen slechts beperkte toegang tot sociale bescherming en gezondheidszorg. Dat geldt bijvoorbeeld voor de gemarginaliseerde Romagemeenschappen die vaak ook geen toegang hebben tot essentiële diensten, voor ouderen en laaggeschoolden.

(20) Door de crisis bestaat een grotere noodzaak om de digitale vaardigheden van de bevolking, met inbegrip van die van leerkrachten, te verbeteren, en ook de breedbandconnectiviteit uit te breiden. Veel leerlingen hebben immers nog steeds geen verbinding met internet of kennen thuis geen gunstige leervoorwaarden, met name in gemarginaliseerde Romagemeenschappen. Er blijven problemen bestaan op het gebied van gelijke toegang tot hoogwaardig en inclusief onderwijs omdat de basisvaardigheden en algemene prestaties van de leerlingen sterk worden beïnvloed door hun sociaal-economische achtergrond. Er bestaan uitgesproken prestatieverschillen tussen scholen en regio's, hetgeen ook tot uitdrukking komt in de hoge percentages voortijdige verlaters van onderwijs en opleiding, met name in Oost-Slowakije. De aantrekkelijkheid van het beroep van leerkracht en de kwaliteit van de basisopleiding voor leraren blijven laag. Daarnaast is het inschrijvingspercentage van kinderen in voorschools onderwijs en opvang, met name van kinderen jonger dan drie jaar, het laagste in de EU, hetgeen een bijkomend negatief effect heeft op de onderwijsresultaten.

(21) De COVID-19-crisis heeft een snelle inzet van liquiditeitssteun aan bedrijven tot een dringende prioriteit voor Slowakije gemaakt. Deze steun wordt verstrekt via gerichte leningen en garanties, met bijzondere aandacht voor kmo's, waarbij gebruik wordt gemaakt van de nieuwe flexibiliteit die wordt geboden door de tijdelijke kaderregeling inzake staatssteun ter ondersteuning van de economie en door hertoewijzing van middelen uit het Cohesiefonds. Passende risicogaranties in combinatie met lage rentetarieven en lange looptijden kunnen ertoe bijdragen dat intermediairs snel leningen kunnen verstrekken en ondernemingen deze snel kunnen opnemen. Bij het opzetten en uitvoeren van deze maatregelen moet rekening worden gehouden met de veerkracht van de bankensector. Uitstel van betaling van belastingen en socialezekerheidsbijdragen kan voorts helpen om de kortetermijnliquiditeitsproblemen voor kmo's en zelfstandigen te verlichten. De bestrijding van belastingontduiking en een betere naleving van de belastingwetgeving blijven voor Slowakije prioriteiten op de middellange termijn, om zodoende de houdbaarheid van de overheidsfinanciën te waarborgen en te zorgen voor een gelijk speelveld, ter bevordering van het economische herstel. Om een levensvatbaar kasstroomsaldo voor kmo's te garanderen, is het van belang dat overheden op alle niveaus en bedrijven worden geïnstrueerd om de betaling van rekeningen aan hun leveranciers te bespoedigen.

(22) De bevordering van een gunstig ondernemingsklimaat en de verbetering van de kwaliteit van overheidsdiensten zijn van cruciaal belang voor het herstel en voor het scheppen van een gunstiger investeringsklimaat. Om de doeltreffendheid van de herstelmaatregelen te waarborgen, is het van belang onnodige administratieve lasten te verminderen en de procedures te vereenvoudigen, bijvoorbeeld door effectief gebruik van "onestopshops" voor bedrijven. De algemene doeltreffendheid van de

overheidsinstellingen en het openbare bestuur in Slowakije blijft laag. Deze kan worden verbeterd door verdere digitalisering, een betere coördinatie en planning van de digitale infrastructuur, en de ontwikkeling van software. Door verdere hervormingsinspanningen kunnen de coördinatie van de beleidsvorming en de opstelling van regelgeving worden verbeterd en een goede prestatie van het ambtenarenapparaat en het personeelsbeheer worden gegarandeerd. Om de veerkracht van de economie te versterken, zou Slowakije er baat bij hebben dat het innovatievermogen van bedrijven, vooral kmo's, wordt bevorderd door het versnipperde beheer van het ecosysteem voor onderzoek en innovatie aan te pakken. Een betere samenwerking tussen het bedrijfsleven, de onderzoekssector, de academische wereld en de overheidssector kan het delen van kennis en vaardigheden ondersteunen en bedrijven helpen te innoveren en nieuwe arbeids- en productiecapaciteit te ontwikkelen.

(23) Om het economisch herstel te bevorderen, zal het van belang zijn om mature publieke investeringsprojecten te vervroegen en particuliere investeringen te bevorderen, onder meer door relevante hervormingen. Om minder ontwikkelde regio's in staat te stellen hun achterstand in te halen en meer op kennis gebaseerd, concurrerend en productiever te worden, zijn er meer strategische investeringen in Slowakije nodig, meer bepaald om de infrastructuur, met inbegrip van de digitale infrastructuur en andere essentiële diensten, te ontwikkelen en de vervoersnetwerken te verbeteren. De uitbraak van COVID-19 heeft de aandacht gevestigd op de bestaande lacunes in de digitale infrastructuur. De uitbreiding van de breedbanddekking en -snelheid zal een gelijkere en betere toegang tot internet mogelijk maken. Het onderwijsstelsel en de arbeidsmarkt in Slowakije kunnen worden verbeterd door de bevolking beter te wapenen voor een veranderende economie en samenleving, bijvoorbeeld door een leven lang leren, meer samenwerking tussen het bedrijfsleven en het onderwijs op alle niveaus, en een betere koppeling tussen enerzijds de programma's voor opleiding en bijscholing en anderzijds de bestaande en toekomstige behoeften van de arbeidsmarkt.

(24) Voor het herstel van de economische groei zijn de komende jaren beleidsinspanningen en gerichte investeringen nodig, zodat Slowakije de kans kan grijpen om een duurzamere economie met meer toegevoegde waarde te creëren. Bij deze inspanningen moet rekening worden gehouden met regionale verschillen. In het nationale energie- en klimaatplan van Slowakije zijn prioritaire gebieden vastgesteld voor extra inspanningen, onder meer voor het verminderen van de energie-intensiteit van de industrie, het ondersteunen van oplossingen voor energie-efficiëntie, met name voor huishoudens, en het investeren in hernieuwbare energie. Een gunstiger regelgevingsklimaat kan het aandeel van hernieuwbare energiebronnen in de energievoorziening helpen vergroten. Slowakije zou er baat hebben indien het actieplan voor de omvorming van Horná Nitra versneld wordt uitgevoerd en de middelen worden herschikt met het oog op oplossingen die de hele regio ten goede komen, en indien de kans wordt aangegrepen om de uitfasering van de kolenindustrie te bespoedigen. Het terugdringen van de luchtverontreiniging als gevolg van de verbranding van vaste brandstoffen en de toename van emissies van het wegvervoer, een beter systeem voor afvalstoffenbeheer met innovatieve oplossingen voor inzameling en verwerking, het voltooien van de drinkwaternetwerken en waterzuiveringsinstallaties voor de aanpak van sanitaire problemen, de ondersteuning van slimme netwerken, en de omvorming van de industrie tot een klimaatneutrale en circulaire economie kunnen Slowakije op de weg helpen naar duurzame economische groei. De programmering van het Fonds voor een rechtvaardige transitie voor de periode 2021-2027 kan Slowakije helpen een aantal problemen in verband met de

overgang naar een klimaatneutrale economie aan te pakken, met name op de gebieden die in bijlage D bij het landverslag worden behandeld[8]. Op die manier kan Slowakije het meest oordeelkundig gebruikmaken van dit fonds.

(25) Nieuwe tendensen in de internationale georganiseerde misdaad, met inbegrip van het misbruik van rechtspersonen voor het witwassen van geld, voeren de druk op Slowakije op om zijn antiwitwaskader te moderniseren teneinde economische criminaliteit te voorkomen en te bestrijden. Het inzicht in de risico's van witwassen blijft beperkt, ondanks ambitieuze plannen van de regering om preventie, onderzoek en vervolging te versterken. Personeelsgebrek en een gebrek aan opleiding belemmeren een doeltreffend toezicht op wie bij de oprichting van een onderneming betrokken is. De maatregelen van het actieplan van de overheid hebben nog niet de instrumenten opgeleverd om witwasdelicten doeltreffend in kaart te brengen en te vervolgen en om tegoeden in beslag te nemen.

(26) Terwijl de huidige aanbevelingen gericht zijn op het aanpakken van de sociaal-economische gevolgen van de pandemie en het bevorderen van het economisch herstel, hadden de landspecifieke aanbevelingen 2019 die de Raad op 9 juli 2019 heeft aangenomen, ook betrekking op hervormingen die essentieel zijn om uitdagingen op middellange tot lange termijn aan te pakken. Deze aanbevelingen zijn nog steeds relevant en zullen gedurende de jaarlijkse cyclus van het Europees semester gemonitord blijven worden. Dat geldt ook voor aanbevelingen betreffende investeringsgerelateerd economisch beleid. Met die aanbevelingen moet rekening worden gehouden bij de strategische programmering van de financiering van het cohesiebeleid na 2020, ook wat betreft de maatregelen ter verzachting van de huidige crisis en de exitstrategieën.

(27) Slowakije moet blijven werken aan zijn engagement om specifieke problemen aan te pakken in verband met de algemene integriteit van het rechtsstelsel, aangezien deze problemen het vertrouwen in een doeltreffende werking van het gerecht kunnen ondermijnen. Er is in Slowakije slechts beperkte vooruitgang geboekt bij de uitvoering van hervormingen ter bestrijding van corruptie. Een aantal preventiegerelateerde hervormingen of de uitvoering daarvan zijn nog aan de gang, met inbegrip van regels inzake lobbying, schenkingen, onverenigbaarheden en contacten met derden tijdens de besluitvorming, en de bescherming van klokkenluiders. Hoewel de misdaadstatistieken fluctueren, wordt nog steeds slechts een beperkt aantal zaken van corruptie die op hoog niveau wordt gepleegd, onderzocht. De inspanningen om rechtspersonen te bestraffen sorteren evenwel enig effect.

(28) Het Europees semester biedt het kader voor de voortdurende coördinatie van het economische en werkgelegenheidsbeleid in de Unie, dat kan bijdragen tot een duurzame economie. De lidstaten hebben in hun nationale hervormingsprogramma's 2020 de stand van zaken opgemaakt over de voortgang bij de uitvoering van de duurzameontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties (SDG's). Door ervoor te zorgen dat de aanbevelingen hieronder volledig worden uitgevoerd, zal Slowakije bijdragen aan de vooruitgang in de richting van de SDG's en aan de gemeenschappelijke inspanning om in de Unie te komen tot concurrerende duurzaamheid.

(29) Nauwe coördinatie tussen de economieën van de economische en monetaire unie is essentieel voor een snel herstel van de economische impact van COVID-19. Als een lidstaat die de euro als munt heeft, en rekening houdend met de politieke sturing van

[8] SWD(2020) 524 final.

de Eurogroep, moet Slowakije ervoor zorgen dat zijn beleid in overeenstemming blijft met de aanbevelingen van de eurozone en wordt gecoördineerd met dat van de andere lidstaten van de eurozone.

(30) In de context van het Europees Semester 2020 heeft de Commissie een brede analyse van het economische beleid van Slowakije verricht; deze analyse is gepubliceerd in het landverslag 2020. Voorts heeft de Commissie zowel het stabiliteitsprogramma 2020 als het nationale hervormingsprogramma 2020 doorgelicht en onderzocht welk gevolg is gegeven aan de aanbevelingen die in eerdere jaren tot Slowakije waren gericht. Daarbij heeft zij niet alleen gekeken naar de relevantie ervan voor een houdbaar begrotings- en sociaaleconomisch beleid in Slowakije, maar is zij ook nagegaan of de Unieregels en -richtsnoeren in acht zijn genomen, gezien de noodzaak de algehele economische governance van de Unie te versterken door middel van een inbreng op Unieniveau in toekomstige nationale besluiten.

(31) In het licht van deze beoordeling heeft de Raad het stabiliteitsprogramma 2020 onderzocht en zijn advies daarover[9] is met name in de onderstaande aanbeveling 1 weergegeven,

BEVEELT AAN dat Slowakije in 2020 en 2021 de volgende actie onderneemt:

1. Overeenkomstig de algemene ontsnappingsclausule alle nodige maatregelen nemen om de pandemie doeltreffend aan te pakken, de economie te stimuleren en het daaropvolgende herstel te ondersteunen. Als de economische omstandigheden dit toelaten, begrotingsbeleid voeren dat gericht is op het tot stand brengen van prudente begrotingssituaties op middellange termijn en het waarborgen van de houdbaarheid van de schuld, daarbij de investeringen verhogend. De veerkracht van het gezondheidszorgstelsel versterken op het gebied van gezondheidswerkers, kritieke medische producten en infrastructuur. De eerstelijnszorg en de coördinatie tussen de verschillende soorten zorg versterken.

2. Adequate vervangingsinkomens bieden en de toegang garanderen tot sociale bescherming en essentiële diensten voor allen. Digitale vaardigheden versterken. Garanderen van gelijke toegang tot kwaliteitsonderwijs.

3. Doeltreffende maatregelen treffen om de liquiditeit van kmo's en zelfstandigen te garanderen. Tekortkomingen wegwerken op het gebied van digitale infrastructuur. Mature publieke investeringsprojecten vervroegen en private investeringen aanmoedigen om het economische herstel te bevorderen. Investeren in de groene en digitale transitie, meer bepaald voor schone en efficiënte productie en dito gebruik van energie en hulpbronnen, duurzaam openbaar vervoer en afvalbeheer.

4. Zorgen voor effectief toezicht op en handhaving van het kader voor de bestrijding van witwaspraktijken. Zorgen voor een gunstig ondernemingsklimaat en hoogwaardige openbare diensten door betere coördinatie en beleidsvorming. Aanpakken van de integriteitsproblemen van het justitiële stelsel.

[9] Uit hoofde van artikel 5, lid 2, van Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad.

Gedaan te Brussel,

Voor de Raad
De voorzitter